

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN ORTAK TARIM POLİTİKASI

AET'nin Hedefleri-RA

- Avrupa Halkları arasında giderek daha **güçlü bir işbirliği** kurulması,
- Avrupa'yı bölen engellerin kaldırılarak ülkelerin **ekonomik ve sosyal gelişmelerinin ortak girişimle sağlanması**,
- Halkların **çalışma ve yaşam koşullarının sürekli iyileştirilmesi**

AET'nin Hedeflerine Ulaşılabilmesi için;

- Malların, kişilerin sermayenin ve hizmetlerin **serbest dolaşımı**,
- Üçüncü ülkelere karşı **ortak bir gümrük tarifesi ve ticaret politikasının** uygulanması,
- **Tarım**, Ulaştırma, sosyal politika, vergi ve para politikası alanlarında **ortak politikaların** oluşturulması,
- Topluluk içinde tam **rekabetin sağlanması**,
- **Ekonomik**, mali, sosyal ve siyasal alanlarda **yakın ve sürekli gelişen bir işbirliği** öngörülmüştür.

Malların Serbest Dolaşımı (RA)

- Sanayi Ürünleri
 - Gümrük Birliği
- **Tarım Ürünleri**
 - **Ortak Tarım Politikası**
 - RA/38-47 md
 - 1960-İlk ortak politika alanı
 - 1962- Hububat

OTP Uygulanmasını Gerektiren Faktörler

- Tarım işletmelerinin çoğunluğunun **aile işletmesi** özelliğinde olması,
- Doğal faktörlere bağlı tarım ürünleri **piyasalarında dengesizliklerin** yaşanması,
- Tarım ürünleri **talebinin esnek olmayışı**,
- Üye ülkelerin **üretim ve verimlilik** yönünden **farklılıklar** göstermesi,
- Üye ülkelerin tarım sektörlerine **farklı araçlarla müdahale** etmeleri

Spaak Raporu –Nisan 1956 (Paul

Henri Spaak-Belçika Dış İşleri Bakanı)

- Üretim faktörlerinin ve tarım ürünleri dahil bütün ürünlerin serbest dolaşımını sağlayacak bir ortak pazarın oluşması
- SR, AET ve EURATOM'u kuran antlaşmaların temelini oluşturmuştur

Ortak Bir Tarım Pazarının Oluřturulabilmesi İçin Yerine Getirilmesi Gereken Kořullar –

(SR– RA/Tarım düzenlemelerinin temelini oluřturur)

- Üye lkeler arasında **normal ticaret engelleri** ile birlikte **kota, gümrük vergileri, mevsimlik kısıtlamalar, fiyat belirlemeleri ve ihracat sübvansiyonlarının kaldırılması,**
- Üye ülkelerin uyguladıkları **ulusal tarım politikalarının kaldırılarak Topluluk seviyesinde ve daha etkili bir destekleme politikasının oluşturulması,**
- **Fiyat seviyeleri, teknik alanlardaki ve tarıma girdi sağlayan sanayilerdeki maliyet farklarını giderecek bir geçiş dönemi (12-15 yılda tarifelerin kaldırılması)**

OTP'nin Amaçları

- **Teknik ilerlemenin özendirilmesi, tarımsal üretimin rasyonelleştirilmesi, üretim faktörlerinin ve özellikle işgücünün optimal kullanımının ve verimliliğin artırılması,**
- **Tarımsal nüfusun gelirlerinin artırılması suretiyle yaşam düzeylerinin yükseltilmesi,**
- **Tarım ürünleri piyasasında istikrarın sağlanması,**
- **Düzenli bir arzın garanti altına alınması,**
- **Tarım ürünlerinin uygun fiyatlara tüketicilere ulaştırılması**

OTP'nin Temel İlkeleri-1

- 1. Tek Pazar:** Üye ülkelerde tarım ürünlerinin serbest dolaşımını **engelleyen tüm kısıtlamaların kaldırılarak** bir tek pazar oluşturulması
 - **Ortak fiyat ve rekabet kuralları**
 - Üye ülkelerde **istikrarlı bir döviz kuru**
 - Dış pazarlara karşı sınırlarda **ortak bir koruma**
- 2. Topluluk tercihi: Birlik içinde üretilen ürünlere önceliğin tanınması**
 - **İthalata karşı tarım ürünlerinin korunması**
 - **İhracatın desteklenmesi**

OTP'nin Temel İlkeleri-2

- 3. Ortak mali sorumluluk (dayanışma):** OTP'ye ilişkin tüm harcamaların üye ülkeler tarafından ortaklaşa üstlenilmesi
- **Tarımsal Garanti ve Yönlendirme Fonu (FEOGA)** (1996:%53,5; 2000: %51,8- 43,1 milyar EURO)
 - **Garanti Bölümü:** OPD'nin fiyat ve Pazar mekanizmaları ile ilgili tüm zorunlu harcamaların karşılanması (%90)- AB bütçesinden karşılanır
 - **Yönlendirme Bölümü: Yapısal önlemlerin tümü ve Kırsal Kalkınma önlemlerinin bir kısmı (%10):** AB bütçesi+ Üye ülke katkılarından kaynak sağlanır
 - Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (FEDER) + Avrupa Sosyal Fonu (FSE) + Kırsal kalkınmayı destekleyen faaliyetleri bütünleştirmeyi hedefleyen LEADER

Ortak Piyasa Düzenlemelerinin Yapıldığı  r nler

1. Tahıllar-1962-ilk d zenl.
2. Pirinç
3. Şeker
4. Zeytinyağı
5. Sığır eti
6. Domuz eti
7. Koyun ve keçi etleri
8. Kümes hayvanları etleri
9. Yumurta
10. Şarap
11. Süt ve süt  r nleri
12. Yaprak tütün
13. Su  r nleri
14. Taze sebze ve sofralık meyveler
15. Tahılların işlenmiş  r nleri
16. İŞlenmiş meyve ve sebzeler
17. Keten ve kenevir
18. Şerbetçi otu
19. KurutulmuŐ hayvan yemleri
20. Tohumluklar
21. Yağlı tohumlar
22. İpek böceği
23. Muz

ORTAK PİYASA DÜZENLEMELERİ

- İç piyasaya müdahale ve dış piyasaya karşı korunma düzenlemeleri: %70
 - Tahıl, süt, şeker, sığır ve dana eti, domuz eti, bazı sebze ve meyveler, sofralık üzüm ve balıkçılık ürünleri
- Dış rekabete karşı korunma düzenlemeleri: %25
 - Yumurta ve kümes hayvanları, şaraplık üzüm, diğer sebze meyve ve çiçekler
- Ürünlere doğrudan destek sağlayan düzenlemeler (götürü yardımlar):
 - DTÖ gereğince dış rekabete karşı korunamayan, üretimi uzmanlık gerektiren, bazı bölgelerin tek geçim kaynağı olan ürünler
 - Sert buğday, keten tohumu, kenevir tohumu, şerbetçi otu, ipek kozası ve kuru yem
- Amaç: Tarım ürünleri fiyatları ve üretici gelirlerinin azalmasının engellenmesi

ORTAK TARIM POLİTİKASI ALANLARI

A.Pazar ve Fiyat Politikası

B.Dış Ticaret Politikası

C.Yapısal Politikalar

D.Topluluk Finansman Politikası

A. Pazar ve Fiyat Mekanizmaları-1

1. Erişilmek istenen fiyatlar
2. Destekleme fiyatları
3. Üreticileri üçüncü ülkelerden gelecek rekabete karşı koruyan fiyatlar:

A. Pazar ve Fiyat Mekanizmaları-2

1. Erişilmek istenen fiyatlar:

- **Hedef fiyat:** Topluluk sınırları içinde normal piyasa koşullarında, belirli bir üründe üretimin talepten az ve dolayısıyla fiyatın yüksek olduğu bir yörede, belirli bir alım dönemi için, üreticilerin elde etmesi istenilen iç piyasa toptan fiyatları
 - Üreticilere arzu edilen geliri sağlamakta,
 - Tüketicileri aşırı fiyat artışlarından korumaktadır.
- **Yönelim fiyatı:** Piyasada oluşması arzu edilen fiyat-
şarap sığır eti, balık eti, bazı yağlı tohumlar
- **Norm/amaç fiyat:** Rasyonel bir tarım işletmesinin ekonomik olarak varlığını devam ettirmesini ve üreticinin yeterli gelir elde etmesine olanak verecek fiyat - *işlenememiş tütün*
- **Temel fiyat:** Üretimin en fazla olduğu yerdeki üreticilerin elde etmesi istenilen en düşük fiyat düzeyi.
– *meyve ve sebze*

A. Pazar ve Fiyat Mekanizmaları-3

2. Destekleme fiyatları:

● Müdahale fiyatı:

- **Ürünlere göre değişmekte,**
- **Hedef fiyatların** (yönelim fiyatı, norm fiyat veya temel fiyatın) **belirli bir yüzdesi** olarak belirlenir
- **En düşük garanti fiyat** düzeyidir.
- Müdahale fiyatları, **çiftçi gelirleri** dikkate alınarak **belirlendiğinden stoklar** oluşmuştur.
- Bazı peynirler, bazı yağlı tohumlar, tütün, hububat, süt tozu, tere yağı, sığır eti, şeker, bazı meyve ve sebzeler

A. Pazar ve Fiyat Mekanizmaları-4

2. Destekleme fiyatları:

- **Pazardan geri çekme fiyatı:**
 - **Üretici örgütlerin arz fazlası olan dönemlerde arz fazlası ürün piyasadan çektiği fiyat düzeyidir**
 - Bazı meyve ve sebzeler, balık türleri
- **Satın alma fiyatı:**
 - **Devlet kuruluşlarınca arz fazlası durumlarda arz fazlası ürün geri çekme fiyatından daha düşük bir fiyat vermesi ve ürün olması. -- Meyve ve sebzeler**
- **Minimum (asgari) fiyat:**
 - **Desteklemenin tarım ürünleri işleyicilerine yapıldığı durumda, işleyicilerin üreticilere ödemek zorunda oldukları en düşük fiyat düzeyi**
 - Şeker pancarı, nişasta patatesi, tarla fasulyesi ve tatlı bakla

A. Pazar ve Fiyat Mekanizmaları-5

3. Üreticileri üçüncü ülkelerden gelecek rekabete karşı koruyan fiyatlar:

- **Eşik Fiyat : Topluluk içi fiyat** düzeyini (üretici gelirlerini) **korumak** amacıyla tarım ürünleri **ithalatında minimum ithal fiyatı** uygulanması
 - Hedef fiyatın düşük dünya fiyatları karşısında etkisini kaybetmemesi için geliştirilmiştir.
 - **İthal ürünün CIF fiyatı + Toplulukta en fazla üretim açığının bulunduğu yere nakliye masrafları = veya > hedef fiyatlar**

A. Pazar ve Fiyat Mekanizmaları-6

3. Üreticileri üçüncü ülkelerden gelecek rekabete karşı koruyan fiyatlar:

- **Referans (Gösterge) Fiyat** : Bir yıldan daha uzun dönemde temsili topluluk pazarlarından elde edilen fiyatlara dayanarak hesaplanan en düşük ithal fiyatı.
 - ✓ **Referans fiyatı= ithal fiyatı+gümrük verg + fark giderici verg**
 - ✓ Balık, meyve ve sebze, şarap ve tohumluklar
- **Set Fiyatı** : Üretim masraflarına bağlı olarak hesaplanan en düşük ithal fiyatı - Domuz eti, kümes hayvanları, yumurta.
- **Asgari İthal Fiyatı** : Düşük fiyatlı ithalat önlenerek üye ülkelerin rekabet gücünün artırılması. – Yunanistan üyeliği- kuru üzüm.

A. Pazar ve Fiyat Mekanizmaları-8

Üreticileri üçüncü ülkelerden gelecek rekabete karşı koruyan vergi uygulamaları:

- Prelevman= Eşik fiyat – dünya fiyatı
 - Üçüncü ülkelerden alınan ürünlerin fiyatlarını eşik fiyat seviyesine yükseltir
 - İthalatçıdan alınır
 - Gösterge (Referans) Fiyatı = CIF + Prelevman + Taşıma ve muhafaza giderleri
 - Tahıllar, süt ürünleri, şeker, zeytinyağı, koyun eti (stratejik ürünlerde uygulanır).

A. Pazar ve Fiyat Mekanizmaları-9

Üreticileri üçüncü ülkelerden gelecek rekabete karşı koruyan vergi uygulamaları:

- Ek prelevman:
- Gümrük vergisi:
- Fark giderici:

A. Pazar ve Fiyat Mekanizmaları-10

Üreticileri üçüncü ülkelerden gelecek rekabete karşı koruyan tarife dışı uygulamalar:

- Tarım takvimleri
- Tarife kontenjanları
- İradi ihraç kısıtlamaları
- Sağlık standartları ve diğer nedenlerle uygulanan engeller
- Bölgesel kısıtlamalar
- Gümrük kapılarına getirilen engeller

Ortak fiyatların belirlenmesi

- **Hedef fiyat, müdahale fiyatı ve eşik fiyatlar yıllık olarak belirlenmektedir.**
- 1. Komisyona bağlı Tarım Genel Müdürlüğü, üye ülkelerin hükümetlerinden fiyatlarla ilgili karar taslaklarının hazırlanmasına yardımcı olmaları amacıyla konu ile ilgili uzmanları davet eder. Taslak, komitelere, çiftçilere, ilgili gruplara, ekonomik ve sosyal komiteye, işçi sendikaları temsilcilerine, işverenlere ve meslek kuruluşlarına tartışılmak üzere sunulur ve ilgili komiteler tarafından teklif onaylanır.**
 - 2. Komisyon ortak fiyatlarla ilgili taslakları hazırlayarak Konseye sunar.**
 - 3. Bakanlar Konseyi kendisine sunulan karar taslağını değerlendirdikten sonra karara bağlar.**

B. Yardım Mekanizmaları-1

- **Üretici yardımları** : Hasat edilen ürün veya ekim alanı üzerinden götürü bir miktarın üreticilere ödenmesi
 - **Makarnalık buğday, zeytin yağı, keten, kenevir, çığıt, tohumlar, ipek böceği, şerbetçi otu**
- **Değişen yardımlar** : Erişilmesi istenen fiyat ile piyasadaki en düşük fiyat arasındaki farkın ödenmesi
 - **Bazı yağlı tohumlar, bezelye, fasulye, kuru yem**

B. Yardım Mekanizmaları-2

- İmalatçı yardımları : Sanayiciye yüksek topluluk fiyatlarıyla düşük dünya fiyatları arasındaki farkın ödenmesi (sanayicilere dış pazarlarda rekabet gücü kazandırılması)
 - Hububat, şeker, yağlı tohumlar, tütün.
- Tüketici yardımları :
 - Zeytin yağı, 1972-74 petrol krizi
- Niteliğini değiştirme primi : üretim fazlası olan ürünlerin başka amaçlarla kullanımının özendirilmesi.
 - Buğday, şeker, süt tozu ve hayvan beslemesi.
- Depolama yardımları : Sığır eti, şarap.

C. Üretim Sınırlandırmaları

Fiyat ve yardım politikaları → kendine yeterlilik →
üretim fazlaları → 1980'lerde tarım ürünleri →
fiyatlarının düşmesi → İhracat sübvansiyonları →

• Üretim sınırlandırmaları

– Şeker (1968-69), - Süt (1984), - Armut ve vişne konserveleri, işlenmiş domates (1988)

• Ortak sorumluluk vergisi : Saptanan üretim miktarının aşılması durumunda, müdahale alımında daha düşük fiyatla ürün alınması. Üretim artışında tüm üreticilerin sorumlu ortak sorumluluk vergisi.

– Yardım yapılıyorsa yardım miktarında indirimin yapılması.

• 1982/83- Hububat (çeltik hariç)

• Şarap, kimi meyveler, yaprak tütün, zeytin yağı...